

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR****SERTAÇ KILIÇARSLAN BAŞVURUSU (2)**

Başvuru Numarası : 2021/1145

Karar Tarihi : 25/3/2025

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN

Üyeler : Recai AKYEL

Yusuf Şevki HAKYEMEZ

İrfan FİDAN

Yılmaz AKÇİL

Raportör : Hüseyin Özgür SEVİMLİ

Başvurucu : Sertaç KILIÇARSLAN

Vekili : Av. Nezahat PAŞA

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararına dayanılarak yeniden yapılan yargılamada önceki hükmün onaylanması nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

A. Başvurucu Hakkındaki Ceza Yargılaması Süreci

2. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Anayasa Mahkemesinin *Sertaç Kılıçarslan* ([2. B.], B. No: 2013/7090, 18/2/2016) kararına göre ilgili olaylar şöyledir:

3. PKK terör örgütü üyesi iken 25/5/2007 tarihinde Siirt İl Jandarma Komutanlığına kendiliğinden teslim olan ve Ö.Ş. kod adını kullandığını beyan eden H.O. başvurusunun da PKK üyesi olup *Harun* kod adını kullandığını, on ay önce onunla birlikte İzmir'in Buca ilçesine gelip burada keşif yaptıklarını ve örgüte ait mühimmatı Buca'nın kırsal bölgesine gömdüklerini söylemiştir. H.O.nun yer göstermesi üzerine söz konusu silah ve patlayıcı maddeler gömülü oldukları yerlerde ele geçirilmiş ve H.O.nun başvuruyla buluşma noktası olarak belirlediklerini söylediği yerde 26/5/2007 tarihinde yakalanan başvuru, kolluk görevlilerine V.D. adına düzenlenen sahte kimlik belgesini ibraz etmiştir. İzmir Cumhuriyet Başsavcılığının soruşturma sonucunda başvuru hakkında devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak, tehlikeli maddelerin izinsiz olarak bulundurulması veya el değiştirmesi ve 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun'a aykırılık suçlarından cezalandırılması talebiyle 6/7/2007 tarihinde iddianame düzenlemesi üzerine yargılama İzmir 10. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmeye başlanmıştır (*Sertaç Kılıçarslan*, §§ 8-10, 21).

4. Diğer yandan Bingöl'ün Genç ilçesinde bulunan polis karakolu ve lojmanlarına PKK silahlı terör örgütü mensuplarınca 4/4/2006 tarihinde yapılan silahlı saldırı sonucu polis

memuru C.B.nin şehit edilmesi olayıyla ilgili olarak Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığının yürüttüğü soruşturma kapsamında H.O. 10/7/2007 tarihinde kollukta, 28/3/2008 tarihinde de tanık sıfatıyla istinabe yoluyla alınan ifadelerinde bu eylemi *Soro, Cudi, Harun, Şivan ve Civan* kod adlı örgüt mensuplarının gerçekleştirdiğini, *Harun* kod adlı örgüt mensubunun başvuru olduğunu söylemiş ve başvuru teşhis etmiştir. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, H.O.nun beyanları doğrultusunda 4/4/2006 tarihli eylem yönünden başvuru hakkında devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma, nitelikli kasten öldürme ve 6136 sayılı Kanun'a aykırılık suçlarından iddianame düzenlemiştir (*Sertaç Kılıçarslan*, §§ 15, 16). Anılan iddianamede H.O.nun anlatımları şöyledir:

"04.04.2006 tarihinde Bingöl ili Genç ilçesi polis karakoluna düzenlenen saldırı ve bir polis memurunun şehit edilmesi olayını Cudi Kod isimli örgüt mensubunun eyalet yönetimine bu eylemi teklif ederek ses getirici güzel bir eylem olacağı ve bölgeyi çok iyi bildiğini söyleyerek eylem onayı olarak *Soro Kod, Cudi Kod, Harun Kod, Şivan Kod ve Civan Kod* ile birlikte eylem yapmak amacıyla yanlarına roketatar ve mühimmatı ile *Soro kod* tarafından hazırlanan el bombası düzenekli C-4 plastik patlayıcıyı da alarak yanlarından ayrıldıklarını, eylem için giden yukarıda kod isimlerini söylediği 5 kişilik terör örgütü grubunun 4-5 gün sonra mutlu ve heyecanlı bir şekilde döndüklerini, eylemi aralarında değerlendirirken Genç ilçe merkezine yakın bir mesafeye kadar yaya olarak gittiklerini, yoldan geçen bir taksiyi durdurarak şoförünü alıkoyduklarını, *Soro kod* un şoförün yanında kalıp diğer dördünün taksiye binerek Genç ilçe merkezine gittiklerini taksiyi *Civan Kod* un kullandığını, eylem noktasına yakın bir yerde araçtan indiklerini, *Civan Kod* ve *Cudi Kod* un tepede kaldığını, *Harun Kod* ve *Şivan Kod* un karakolun yakınına kadar gittiğini, karakol nöbetçisinin *Harun Kod* tarafından yakın mesafeden tabanca ile etkisiz hale getirilip, *Şivan Kod* un *Cudi Kod* tarafından düzenlenen el bombası düzenekli C-4 patlayıcı düzeneğini karakol bahçesine attığını ancak patlayıcının patlamadığını, *Cudi Kod* un bulunduğu tepeden roketatar ile 2-3 defa karakola ateş ettiğini, eylem sonrasında Akdağ bölgesine gidip 3-4 gün kaldıktan sonra bulunduğumuz Vadi bölgesine geldiklerini beyan edip, *Harun Kod Sertaç KILIÇARSLAN* ı teşhis ettiği ..."

5. Söz konusu iddianameye göre başvuru savcısının savunmaları şöyledir:

"1997 yılında memleketi olan Bitlis ilinden PKK terör örgütüne katıldığını, 2006 yılına kadar Kuzey Irak kırsalında örgüte ait kamplarda bulunup herhangi bir eyleme katılmadığını, 2006 yılı Bahar aylarında Diyarbakır kırsalına gönderildiğini, üç ay kadar Diyarbakır kırsalında kaldıktan sonra Diyarbakır Eyalet sorumlusu Rubar Kod tarafından İzmir iline gönderildiğini, 9 ay araziye tanımak faaliyetini yürüttüğünü, 26.05.2007 tarihinde de Kaynaklar beldesinde de yalnız olarak yakalandığını, 04.04.2006 tarihinde de Bingöl ili Genç ilçesi polis karakoluna düzenlenen ve polis memurunun şehit edilmesi eylemine katılmadığını, o tarihlerde Kuzey Irakta bulunduğunu, örgüt içerisinde *Harun Kod* ismini kullandığını, o bölgede *Harun Kod* adını kullanan başka kişilerin de olduğunu, eyleme katıldığı söylenen *Cudi, Şivan, Civan Kod* isimli örgüt mensuplarını tanımadığını, *Soro Kod* isimli örgüt mensubunu tanıdığını, Diyarbakır kırsalına geldiğinde burada bulunduğunu, aleyhine beyanda bulunan [Ö.Ş.] kod [H.O.yu] tanıdığını, Diyarbakır kırsalında olduğunu, 2006 yılı Ağustos sonlarında birlikte İzmir'e geldiklerini, kendinden bir hafta önce kolluk kuvvetlerine gidip teslim olduğunu söyle[miştir.]"

6. Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesinde yapılan yargılamanın 21/10/2008 tarihli celsesinde başvuru müdafii ile H.O. hazır bulunmuştur. H.O. bu celsede tanık sıfatıyla alınan ifadesinde olayla ilgili olarak görgüye dayalı bilgisinin olmadığını, önceki ifadesinde duyduklarını aktardığını ve başvuru savcısının *Harun* kod adını kullandığını söyleyerek 10/7/2007 tarihli ifadesini tekrar etmiştir (*Sertaç Kılıçarslan*, § 18).

7. Her iki mahkeme arasındaki görev uyumsuzluğunun Yargıtay 5. Ceza Dairesince çözümlenmesi üzerine yargılamaya İzmir 10. Ağır Ceza Mahkemesinde (Mahkeme) devam edilmiştir (*Sertaç Kılıçarslan*, § 34). Başvurucu, yargılamanın 4/3/2010 tarihli celsesinde 4/4/2006 tarihli eylemi kendisinin gerçekleştirmediğine dair savunmasını tekrar etmiş; H.O. ile aynı celsede hazır edilerek yüzleştirme yapılmasını talep etmiştir. Mahkeme bu talebi yargılamaya yenilik katmayacağı gerekçesiyle reddetmiştir (*Sertaç Kılıçarslan*, § 36).

8. Başvurucu müdafii yargılamanın 21/4/2011 tarihli celsesinde, ceza infaz kurumunda bulunan M.A.C.nin 4/4/2006 tarihi itibarıyla başvurunun Türkiye'de olmadığına dair tanıklık yapabileceğini söyleyip M.A.C.nin duruşmada hazır edilmesini talep etmiştir. Mahkeme, bu talep üzerine 22/8/2011 tarihli celsede hazır ettiği M.A.C.nin tanık sıfatıyla ifadesini almıştır. M.A.C. 2006 yılının Nisan ayı ortalarında Irak'ın Zap bölgesinde başvuru ile tanıştığını, iki hafta kadar onunla birlikte kaldıktan sonra bir daha birbirlerini görmediklerini, Bingöl'deki saldırıyı medyadan duyduğunu ve olayın meydana geldiği tarihte başvuru ile birlikte Zap'ta olduğunu beyan etmiştir (*Sertaç Kılıçarslan*, § 42).

9. Yargılama sonunda Mahkeme 11/4/2012 tarihinde başvurunun devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak, tehlikeli maddelerin izinsiz olarak bulundurulması veya el değiştirmesi, nitelikli kasten öldürme ve 6136 sayılı Kanun'a aykırılık suçlarından ayrı ayrı mahkûmiyetine karar vermiştir. Gerekçeli kararda; yer gösterme tutanakları, başvurunun ikrarı, kimlik belgesi ve İzmir'de ele geçirilen mühimmata dair ekspertiz raporları doğrultusunda tehlikeli maddelerin izinsiz olarak bulundurulması veya el değiştirmesi ile 6136 sayılı Kanun'a aykırılık suçlarının sabit olduğu değerlendirilmiştir.

10. Mahkemenin başvurunun devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma ve nitelikli kasten öldürme suçunu işlediğine dair değerlendirmesi şöyledir:

"a-) Sanığın kısmi ikrarı, tanık [Ö.Ş.] (K) [H.O.nun] beyanı, olay yeri tutanakları, ekspertiz raporları, adli tıp raporları, otopsi tutanağı, Bingöl ili Genç kırsalında Soro (K) kod adlı terör örgütü yöneticisiyle tanıştığına dair beyanı ve tüm dosya kapsamından sanık SERTAÇ KILIÇARSLAN'ın PKK Terör örgütünün iltisatlı üyesi olduğu, PKK Terör örgütünün ideolojisi doğrultusunda vahim nitelikte eylem gerçekleştirdiği anlaşılmakla, devletin birliğini ve bütünlüğünü bozmaya yönelik eylemi sabit görülmele TCK 302/1, 3713 sayılı yasanın 5/1 maddeleri gereğince cezalandırılması gerekmektedir.

b-) Tanık [Ö.Ş.] (K) [H.O.nun] beyanı, sanığın belirtilen tarihlerde Bingöl ili Genç kırsalı olduğuna dair savunmaları, adli tıp raporları, olay yeri tutanakları, ekspertiz raporları, müşteki beyanları dikkate alındığında sanığın 04/04/2006 tarihinde maktül [C.B.yi] tabanca ile öldürdüğü anlaşılmış olup, tasarlayarak yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle adam öldürmek suçundan TCK 82/1-a-g son cümle, 3713 sayılı yasanın 5/1 maddeleri gereğince cezalandırılması gerekmektedir."

11. Başvurucu hakkındaki hükümler, temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 24/6/2013 tarihli onama kararıyla kesinleşmiştir.

B. Başvurucunun Anayasa Mahkemesine Yaptığı Bireysel Başvuru ve Verilen İhlal Kararı

12. Başvurucu; nihai karara karşı yargılamanın adil yürütülmediği, makul sürede sonuçlandırılmadığı, yakalama ve tutuklama sürecindeki uygulamaların kişi hürriyeti ve

güvenliği hakkını ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile yakalama ve gözaltı sürecindeki cebir, tehdit eylemlerinin de kötü muamele yasağını ihlal ettiği iddialarıyla bireysel başvuruda bulunmuştur.

13. Anayasa Mahkemesi *Sertaç Kılıçarslan* kararında, başvurunun adil yargılanma hakkı kapsamındaki tanık sorgulama ve makul sürede yargılanma haklarının ihlal edildiğine karar vermiştir. Anılan kararda Anayasa Mahkemesi adil yargılanma hakkının diğer güvencelerinin yanı sıra özel hayata saygı hakkının, kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının, ayrımcılık ve kötü muamele yasağının ihlal edildiğine ilişkin iddiaları ise kabul edilemez bulmuştur. Anayasa Mahkemesinin tanık sorgulama hakkı kapsamındaki değerlendirmelerinin ilgili kısmı şöyledir:

"179. Somut başvuruda İlk Derece Mahkemesinin mahkûmiyet kararının gerekçesinde yer verdiği 'Tanık [Ö.Ş.] (K) H... O... .. sanığın 04/04/2006 tarihinde Genç ilçesinde polis memuru C... B... 'ın şehit edilmesi olayını bizzat sanık SERTAÇ KILIÇARSLAN'ın gerçekleştirdiğini belirtmiş ve teşhis etmiştir.' ifadelerinden, başvurunun 4/4/2006 tarihli olayın failleri arasında olduğu konusunda ulaştığı vicdani kanaat bakımından tanık H.O.nun ifadelerinin belirleyici olduğu anlaşılmaktadır.

180. İzmir 10. Ağır Ceza Mahkemesince düzenlenen 18/7/2007 tarihli tensip tutanağı ile tanık H.O.nun olay hakkında bilgi ve görgüsünün tespiti için bulunduğu yer mahkemesine istinabe yazısı yazılmasına karar verilmiştir. Anılan yazı üzerine Siirt Ağır Ceza Mahkemesi Naip Hâkimliğince, adı geçen kişinin tanık sıfatıyla ifadesi alınmıştır. Ancak bu ifadesinde adı geçen tanık, başvuru ile ilgili en önemli tanıklığı olan 4/4/2006 tarihli olaydan bahsetmediği gibi Naip Hâkimlikçe de bu konuya ilişkin bir soru sorulmamıştır.

181. Adı geçen tanık ayrıca, Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesince görülen (sonradan İzmir 10. Ağır Ceza Mahkemesince görülen dava ile birleştirilen) E.2008/377 sayılı davanın 21/10/2008 tarihli ikinci oturumunda, başvurunun zorunlu müdafii huzurunda dinlenmiştir...

182. [T]asarlayarak, yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle adam öldürmek' suçuna ilişkin mahkûmiyet hükmü bakımından belirleyici delil olan tanık H.O.nun beyanının alınmış olması nedeniyle, yargılama sürecinin en kritik oturumu olan 21/10/2008 tarihli oturuma, başka yerde tutuklu olan başvurunun katılımı sağlanamamıştır.

183. Diğer yandan İzmir 10. Ağır Ceza Mahkemesince görülen E.2007/305 sayılı davanın 18/10/2007 tarihli ilk oturumuna başvurunun kendi avukatının katıldığı, dolayısıyla başvurunun en geç anılan tarih itibarıyla kendi seçtiği müdafinin bulunduğu anlaşılmaktadır.

184. Buna karşılık Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesince başvurunun kendi belirlediği avukatın duruşmaya davet edilip edilmediği ve zorunlu müdafii atanmadan önce başvurunun kendi belirlediği bir müdafii olup olmadığı konusunda bir araştırma yapıp yapılmadığı anlaşılamamaktadır. Bu çerçevede duruşmaya, başvurunun bizzat katılımının veya kendi belirlediği müdafinin katılımının sağlanamamış olması, 'iddia tanıklarını sorguya çekme' hakkının kullanılması bağlamında yargılamaya etkili katılımı engellemiştir.

185. Dahası anılan Mahkeme de adı geçen tanığa, ifadesinin inandırıcılığının ve güvenilirliğinin değerlendirilebilmesine imkân sağlayacak nitelikte sorular yöneltmemiştir. Siirt Ağır Ceza Mahkemesi Naip Hâkimliğince alınan ifadede ise tanık tarafından 4/4/2006

tarihli olaydan hiç bahsedilmediği ve Hâkimlikçe bu konuda tanığa soru yöneltilmediği için inandırıcılık ve güvenilirliğin test edilmesi bakımından herhangi bir önlem alınması da söz konusu olmamıştır. Bu durum ise doğrudan temasta bulunamamış olmaları nedeniyle kendisine soru sormadıkları ve davranışlarını gözlemleyemedikleri tanığın beyanlarını, suç isnadının esasını karara bağlarken belirleyici delil olarak esas alan İzmir 10. Ağır Ceza Mahkemesi hâkimlerinin, anılan tanığın beyanlarının inandırıcılığını ve güvenilirliğini test edememeleri sonucunu doğurmuştur.

186. Oluşan bu dezavantajlı durumun giderilmesi bakımından başvurunun müdafii, tanık H.O.nun dinlendiği oturumun sonunda başvuru ile adı geçen tanığın yüzleştirilmelerini talep etmiştir. Dahası yargılamanın sonraki bazı oturumlarında, adı geçen tanığın duruşmaya getirilerek soru sorma, teşhis ve yüzleştirme imkânlarının sağlanması talep edilmiş ise de tüm bu talepler Mahkemece dosya kapsamına göre davaya yenilik getirmeyeceğine ve dosya kapsamı, mevcut delil durumu ve yargılamanın geçirmiş olduğu aşama gibi yeterince somutlaştırılmamış olgulara atıfta bulunularak reddedilmiştir. Bu şartlar altında, makul bir şekilde gerekçelendirilmemiş olan sınırlamanın haklılığını, İlk Derece Mahkemesi tarafından yeterince ortaya konulduğu sonucuna ulaşılamamıştır.

187. Dahası, davanın 22/8/2011 tarihli oturumunda tutuklu bulunduğu ceza infaz kurumundan getirilmiş olan tanık M.A.C.nin beyanı alınmıştır ...

188. Yeterince somutlaştırılmamış olan bu beyanı üzerine tanığa, başvurunun müdafii dışında ve özellikle Mahkeme heyeti tarafından herhangi bir soru yöneltilmemiştir. Mahkûmiyet hükmü bakımından belirleyici delil olan tanık H.O.nun beyanı ile tamamen zıt olan bu beyanın inandırıcılığı ve güvenilirliğinin sınanmaya çalışılmaması, ifade alma işleminin bir 'formalite'ye dönüştüğü izlenimini uyandırmaktadır. İlk Derece Mahkemesinin, gerekçeli kararında, tanık H.O.nun beyanları ile zıt nitelikteki tanık M.A.C.nin beyanlarına niçin itibar edilmediğini açıklamayı gerekli görmemiş olması da bu izlenimi doğrulamaktadır.

189. Özetle, başvurunun 'tasarlayarak, yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle adam öldürmek' suçundan mahkûmiyeti bakımından, beyanı belirleyici delil olarak kabul edilen iddia tanığının doğrudan sorguya çekilmesine getirilen sınırlamanın, makul bir şekilde gerekçelendirilmediği ve savunma bakımından ortaya çıkan bu dezavantajı giderecek yeterli usul güvencelerinin sağlanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle, anılan sınırlamanın, adil yargılanma hakkının gerekleri ile bağdaştığının kabulü mümkün değildir.

190. Açıklanan nedenlerle adil yargılanma hakkının bir unsuru olan iddia tanıklarını sorguya çekme hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir."

14. Anayasa Mahkemesi ayrıca başvurunun tanık sorgulama hakkına yönelik ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin ilgili mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir (Sertaç Kılıçarslan, § 197).

C. Başvurucu Hakkındaki Yeniden Yargılama Süreci

15. Başvurunun ihlal kararına dayanarak yargılamanın yenilenmesi talebinde bulunması üzerine Mahkeme 13/6/2016 tarihinde, yargılamanın yenilenmesine ve duruşma açılmasına, tanık H.O.nun duruşmada Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) aracılığıyla hazır edilmesi için tutuklu bulunduğu ceza infaz kurumuna müzekkere yazılmasına karar vermiştir.

16. Yargılamanın 20/9/2016 tarihli ilk celsesinde başvuru ve tanık H.O. hazır bulunmuştur. Başvuru, savunmasında örgüt adına herhangi bir silahlı eyleme katılmadığına dair önceki ifadesini tekrar etmiştir. Anılan celsede H.O. tanık sıfatıyla alınan ifadesinde;

i. Önceki ifadelerinin genelde doğru olduğunu, Genç ilçesinde gerçekleşen karakol baskınına görmediğini, olayla ilgili olarak *Cudi* kod adlı örgüt üyesinden duyduklarını anlattığını, aradan uzun süre geçtiği için ayrıntısını hatırlamadığını, *Cudi* kod adlı kişinin olaydan birkaç gün sonra kendisinin olduğu araziye gelip karakol baskınına anlattığını, olaya karışan birkaç kişinin de ismini söylediğini, bu kişiler arasında *Harun* kod adlı kişinin de olduğunu,

ii. O tarihte Genç ilçesinde olduğunu ancak saldırıya dair silah sesi duymadığını, başvuru *Harun* kod adıyla tanıdığını, başvuru gerçek ismini o yakalandıktan sonra öğrendiğini,

iii. Örgütte başvurudan başka *Harun* kod adlı üç dört örgüt üyesi olduğunu ancak onların isimlerini bilmediğini, *Cudi* kod adlı örgüt üyesinin bahsettiği *Harun* kod adlı kişinin başvuru mu yoksa aynı kod adlı diğer örgüt üyelerinden biri mi olduğunu bilmediğini, *Cudi* kod adlı kişinin bu konuda bir açıklama yapmadığını,

iv. Tanığa 10/7/2007 tarihinde kolluk görevlileri tarafından alınan ifadesi sorulduğunda;

- Genç'teki eylem için gidenleri görmediğini, bu nedenle *Harun* kod adıyla eyleme katılanın kim olduğunu bilmediğini, kolluğa da durumu bu şekilde anlattığını ancak ifadesinin yanlış yazılmış olabileceğini,

- *Cudi* kod adlı örgüt üyesinin olayı ne kadar ayrıntılı anlattığını ve polis memurunu kimin vurduğunu söyleyip söylemediğini hatırlamadığını,

v. Tanığa 28/3/2008 tarihinde alınan ifadesi sorulduğunda söz konusu ifadeyi verirken kendisini rahat ifade edemediğini, şimdiki ifadesinin doğru olduğunu, o ifadesinde *Harun* kod adlı örgüt üyesinin İzmir'de yakalandığını söylediğini ama o kişinin Genç'teki eyleme katılan kişi olduğu konusunda bilgisi olduğunu söylemediğini, bu hususun yanlış anlaşıldığını,

vi. Tanığa 21/10/2008 tarihinde Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesinde verdiği ifadesi sorulduğunda bu beyanı alınırken de ifadelerini aynı şekilde tekrar ettiğini, Genç'teki olaya karışan kişinin başvuru olduğu konusunda bir şey söylemediğini, bu kısmın yanlış anlaşıldığını,

vii. Başvurunun sorması üzerine 2001 yılından beri Türkiye'de olduğunu, Genç'teki olayın gerçekleştiği tarihte aşamalarda ifadesi alınırken bilgi verdiği ölçüde daha az ceza alabileceği yönünde sözler söylendiğini ancak *Harun* kod adlı kişinin belli bir kişi olduğunu söylemesi yönünde kendisine baskı yapılmadığını, başvuru ile Kuzey Irak'ta karşılaştıklarını, başvuru yurt dışından ne zaman geldiğini hatırlamadığını, örgütün başvuru ile kendisine İzmir'e gitme görevi vermesi üzerine onunla Genç kırsalında buluşup İzmir'e geldiklerini ileri sürmüştür.

17. Bu celsede başvuru, Genç'teki olayın gerçekleştiği tarihte yurt dışında olduğuna tanıklık edecek başka kişiler olduğunu ve bu kişileri bir sonraki celsede hazır edilmeleri için Mahkemeye bildireceğini söylemiş; celse arasında sunduğu dilekçeyle farklı ceza infaz kurumlarında tutuklu olarak bulunduğunu belirttiği M.Y. ve B.C.nin tanık sıfatıyla ifadelerinin alınmasını talep etmiştir. Mahkeme bu kişilerin duruşmada hazır edilmesi hususunda dilekçede bildirilen ceza infaz kurumlarına müzakereler göndermiş, bu doğrultuda M.Y. yargılamanın 8/11/2016 tarihli celsesinde hazır edilmiş, B.C. ise belirtilen ceza infaz kurumunda bulunmadığı gerekçesiyle hazır edilememiştir. Başvurucu ve müdafii bu celsede B.C.nin dinlenilmesinden vazgeçilmesini talep etmiş, Mahkeme verdiği ara kararıyla bu kişinin tanık sıfatıyla ifadesinin alınmasından vazgeçmiştir. M.Y. tanık sıfatıyla alınan ifadesinde;

i. Genç'teki saldırının gerçekleştiği tarihte Zap bölgesinde olduğunu, o tarihte moral gecesi düzenlediklerini, başvurunun da bu etkinlikte yer aldığını, başvuru orada gördüğünü,

ii. O tarihte başvuru ile tanışmadıklarını, başvuru onun gıyabında *Harun Tatvan* kod adıyla tanıdığını, o gün görüştiklerini başvuruyla sohbet ettiğini, bu kod adını kullanan kişinin başvuru olduğunu öğrendiğini,

iii. Sonradan başvurunun içinde olduğu grubun Diyarbakır'ı kapsayan bölgeye gittiğini, bir daha başvuru ile karşılaşmadığını, onun dışında bir de *Harun Pala* denilen Tunceli doğumlu bir örgüt mensubunu daha tanıdığını, karakol saldırısını kimin gerçekleştirdiğini bilmediğini beyan etmiştir.

18. Mahkeme; yargılama sonucunda Anayasa Mahkemesinin ihlal kararının nitelikli kasten öldürme suçuna yönelik olduğunu ve yargılamanın yenilenmesi üzerine bu hükümle sınırlı olarak inceleme yapıldığını belirterek önceki hükmün onanmasına karar vermiştir. Mahkeme gerekçeli kararında tanık H.O.nun aşamalarda verdiği tüm ifadelere değindikten sonra şu değerlendirmelere yer vermiştir:

"Daha önce [C.B.nin] öldürülmesi eylemi ile ilgili olarak verilen mahkumiyet kararı büyük oranda [H.O.nun] beyanına dayanmış olup, [H.O.nun] yargılamanın yenilenmesi kararından sonra alınan ifadesinin önceki ifadelerini etkileyip etkilemediği değerlendirilmelidir.

[H.O.] soruşturma aşamasında yakalandığında ifadesinde: '04/04/2006 tarihinde Diyarbakır Genç ilçesinde polis merkezi amirliğine ve lojmanlarına karşı saldırı yapılması, nöbet kulübesi önünde bulunan polis memuru [C.B.nin] öldürülmesi olayına Harun kod adlı kişinin de katılmış olduğunu, bunu eyleme katılanların anlattıklarından öğrendiğini' belirtmiş, gerek o tarihte Cumhuriyet savcılığında gerekse mahkemede alınan ifadelерinde Harun kod adlı kişinin Diyarbakır'da yakalandığı Sertaç Kılıçaslan olduğunu belirtmiştir.

[H.O.] o tarihte Siirt'te yakalandığında Harun kod adlı kişi ile birlikte eylem yapmak için İzmir'e geldiklerini, İzmir'de bir süre kaldıklarını, Harun kod adlı kişinin halen İzmir'de olduğunu, kağıtlara yazdıkları notlarla buluştuklarını belirtmiş, İzmir'e getirildiğinde daha önceki buluştukları şekilde Harun kod adlı Sertaç Kılıçaslan'la buluşmaları sağlanmış, bu buluşma sırasında Sertaç Kılıçaslan yakalanmış, [H.O.] bu yakalama sonrasında Harun kod adı ile tanıdığı ve yakalanan kişinin gerçek isminin Sertaç Kılıçaslan olduğunu öğrenmiş, sonraki beyanlarında açık şekilde Genç ilçesinde [C.B.nin] öldürülmesine katılan Harun kod adlı kişinin İzmir'de yakalanan Sertaç Kılıçaslan olduğunu belirtmiştir.

[H.O.] yargılamanın yenilenmesi sonrasında mahkememizde 20/09/2016 tarihinde alınan ifadesinde daha önceki ifadelerinin doğru olduğunu beyan etmiş, ancak Genç ilçesinde [C.B.nin] öldürülmesi olayına karışan Harun kod adlı kişinin Sertaç Kılıçarslan olup olmadığını bilmediğini belirtmiştir. Daha önce bu konuda verdiği açık beyanlar hatırlatılıp sorulduğunda önceki beyanlarının yanlış anlaşıldığını belirtmiştir. Tanık [H.O.nun] önceki beyanlarının genellikle müdafii huzurunda alınan beyanlar olduğu, beyanlarda [C.B.nin] öldürülmesi eylemine karışan Harun kod adlı kişinin İzmir'de yakalanan Sertaç Kılıçarslan olduğunu söylediği hususları dikkate alındığında 20/09/2016 tarihli duruşmadaki ifadesinin sanığı cezadan kurtarmaya yönelik beyan niteliğinde olduğu ve önceki ifadelerini geçersiz kılacak nitelikte olmadığı kanaatine varılmıştır.

Yargılamanın yenilenmesi aşamasında tanık olarak dinlenen [M.Y.] beyanlarında 04/04/2006 tarihinde kendisinin Kuzey Irak'ta bulunan Zap bölgesinde olduğunu, Sertaç Kılıçarslan'ı o gün orada gördüğünü belirtmiş ise de; o tarihlerde [M.Y.] ile Sertaç Kılıçarslan'ın birbirlerini tanımamaları, aradan geçen 13 yıl gibi bir uzun süre sonrasında bu tarihin net olarak hatırlanmasının doğal olmadığı hususları dikkate alındığında bu beyanın inandırıcı olmadığı, sanığı cezadan kurtarmaya yönelik gerçeğe aykırı beyan niteliğinde olduğu kanaatine varılmıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle; tanık [H.O.nun] yargılamanın yenilenmesinden sonra alınan ifadesinin mahkumiyet hükmüne esas alınan önceki beyanlarını geçersiz kılacak nitelikte olmadığı, mahkumiyet hükmüne esas alınan delillerde bir değişim olmadığı, mahkumiyet hükmünün yerinde olduğu kanaatine varıldığından CMK 323/1. maddesi gereğince önceki mahkumiyet hükmünün onaylanmasına karar verilmiştir."

19. Başvurucu, mahkeme kararına karşı temyiz kanun yoluna başvurmuş; (kapatılan) Yargıtay 16. Ceza Dairesi 20/11/2020 tarihinde kararı onamıştır. Yargıtay, kararında "Suç" başlığı altında başvuru hakkında verilen ilk kararda hüküm kurulan tüm suçlara yer vermiş olup şu açıklamada bulunmuştur:

"Yapılan yargılama sonunda toplanan deliller karar yerinde incelenip sanıkların üyesi bulunduğu silahlı terör örgütünün Devletin birliğini bozma ve Ülke topraklarından bir kısmını Devlet idaresinden ayırma amacına yönelik olarak vahamet arz eden olayları gerçekleştirdiği, sanıkların sübutu kabul olunan eylemlerinin amaç suçun işlenmesi doğrultusundaki örgütsel bağlılık ve ülke genelindeki organik bütünlüğüne göre amacı gerçekleştirme tehlikesi yaratabilecek nitelikte olduğu belirlenip, kovuşturma sonuçlarına uygun şekilde vasfı tayin edilmiş, cezaları azaltıcı sebebin niteliği takdir kılınmış, savunmaları inandırıcı gerekçelerle reddedilmiş, incelenen dosya kapsamına göre verilen hükümde bir isabetsizlik görülmemiş olduğundan ve Anayasa Mahkemesince saptanan ihlalin sonuçlarının giderildiği anlaşıldığından, sanık müdafinin yerinde görülmeyen temyiz itirazlarının reddiyle, re'sen de temyize tabi olan hükümlerin ONANMASINA"

20. Başvurucu, nihai kararı 26/11/2020 tarihinde öğrendikten sonra 24/12/2020 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

21. Komisyon; adli yardım talebinin kabulüne ve makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilemez olduğuna, adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetin kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

II. DEĞERLENDİRME

A. Anayasa Mahkemesinin İhlal Kararının Gereğinin Yerine Getirilmediğine İlişkin İddia

22. Başvurucu; yeniden yapılan yargılama sırasında tanığın yalnızca şeklen huzurda dinlendiğini, tanığın beyanındaki çelişkilerin giderilmediğini, talep ettiği konularda araştırma ve inceleme yapılmadan önceki hükmün onaylandığını, bu nedenle ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılmadığını belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

23. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde, kabul edilebilirlik incelemesinde iddiaların kanun yolu şikâyeti niteliğinde olup olmadığının dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanında bireysel başvuru formunda ileri sürdüğü itirazlarını yinelemiştir.

24. Başvurucunun Anayasa Mahkemesinin ihlal kararının uygulanmaması dolayısıyla anayasal haklarının ihlal edildiğine ilişkin iddiası Anayasa'nın 36. maddesi kapsamında incelenmiştir.

25. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun bu kısmının kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

26. Anayasa Mahkemesi, birçok kararında *tanık* kavramını sanığa isnat edilen fiil hakkında bilgi veren herhangi bir kişi şeklinde özerk olarak yorumlamış ve *tanık sorgulama hakkı* ile ilgili ilkeleri belirlemiştir. Anayasa Mahkemesi, tanık sorgulama hakkıyla ilgili verdiği kararlarda somut bir yargılama öncesinde veya haricinde elde edilen tanık beyanlarının delil olarak kabul edilmesinin yargılamanın adillğine zarar verip vermediğini değerlendirmek için üç aşamalı bir test uygulanması gerektiğini ifade etmektedir. Buna göre ilk olarak tanığın mahkemede hazır edilmemesinin geçerli bir nedeninin varlığına bakılmalıdır. Ancak buna ilişkin geçerli bir nedenin ortaya konulmamış olması, tanık sorgulama hakkının ihlal edildiğinin kabul edilmesi için yeterli değildir. İkinci olarak sanığın sorgulama veya sorgulatma imkânı bulamadığı tanık tarafından verilen beyanın mahkûmiyetin dayandığı tek veya belirleyici delil olup olmadığı değerlendirilmelidir. Sorgulama veya sorgulatma imkânı tanınmayan tanığın beyanının tek veya belirleyici delil olduğunun tespit edilmesi durumunda ise üçüncü aşama olarak savunma tarafının maruz kaldığı bu zorlukların telafi edilmesi amacıyla yeterli düzeyde karşı dengeleyici güvenceler sağlayan bir usulün yürütülüp yürütülmediği ortaya konulmalıdır (*Atıla Oğuz Boyalı* [2. B.], B. No: 2013/99, 20/3/2014, §§ 34-56; *Selçuk Demir* [2. B.], B. No: 2014/9783, 22/1/2015, §§ 27-46; *AZ. M.* [2. B.], B. No: 2013/560, 16/4/2015, §§ 45-67; *Baran Karadağ* [2. B.], B. No: 2014/12906, 7/5/2015, §§ 49-76; *Orhan Güleriyüz* [1. B.], B. No: 2019/30221, 28/12/2021, §§ 33-42; *Abdurrahim Balur* [2. B.], B. No: 2013/5467, 7/1/2016, § 80; *Onur Urbay* [1. B.], B. No: 2014/6222, 6/3/2019, §§ 36, 40; *Zekeriya Sevim* [2. B.], B. No: 2018/18989, 16/6/2021, §§ 44, 51; *Metin Akdemir (2)* [1. B.], B. No: 2020/3964, 21/9/2022, § 36; *Uğur Özcan* [1. B.], B. No: 2021/12137, 26/7/2022, § 40).

27. Öte yandan Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 45. maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre herkes, Anayasa'da güvence altına alınmış temel hak

ve özgürlüklerinden Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Sözleşme) ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Anayasa'nın 148. maddesinin birinci fıkrasında Anayasa Mahkemesine bu başvuruları karara bağlama yetki ve görevi verilmiştir.

28. Anılan yetki ve görev kapsamında Anayasa Mahkemesi, Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanında bulunan temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddiasıyla yapılan bireysel başvuruları incelemek ve karara bağlamak durumundadır. Anayasa Mahkemesi bireysel başvurulara ilişkin incelemelerinde 6216 sayılı Kanun'un 49. maddesinin (6) numaralı fıkrası uyarınca *bir temel hakkın ihlal edilip edilmediğine ve bu ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağına* karar vermektedir.

29. Anayasa'nın 153. maddesinin altıncı fıkrasında Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlayacağı hüküm altına alınmıştır. 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (1) numaralı fıkrasında da aynı hükme yer verilmiştir. Anılan hükümlerde, Anayasa'nın 138. maddesinden farklı olarak Anayasa Mahkemesi kararlarının yargı organları yönünden de bağlayıcı olduğu ifade edilmiştir. Dolayısıyla bireysel başvuruya ilişkin olanlar da dâhil olmak üzere Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığına dair bir tereddüt bulunmamaktadır (*Şahin Alpay (2)* [GK], B. No: 2018/3007, 15/3/2018, § 63; *Kadri Enis Berberoğlu (3)* [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, § 110).

30. Anayasa Mahkemesince bir temel hak ve özgürlüğün ihlal edildiğine karar verildikten sonra bu kararın gereğinin yerine getirilmesi Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruları karara bağlama yetki ve görevi verilmesinin zorunlu bir sonucudur. İlgili Anayasa değişikliğinin gerekçesi dikkate alındığında Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunma yolunun açılmasının amaçlarından birinin de temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddiaları yönünden iç hukukta etkili bir başvuru yolu oluşturulması ve böylelikle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) Türkiye aleyhine yapılan başvuruların azaltılması olduğu anlaşılmıştır. Nihai ve bağlayıcı karar verilemeyen bir başvuru yolunun etkili olduğu söylenemez. Nitekim AİHM, *Hasan Uzun/Türkiye* (B. No: 10755/13, 30/4/2013) kararında Anayasa Mahkemesine bireysel başvurunun kendisine başvuru yapılmadan önce tüketilmesi gereken bir iç hukuk yolu olduğu sonucuna varırken Anayasa'nın 153. maddesinin altıncı fıkrasına atıfla Anayasa Mahkemesi kararlarının bütün gerçek ve tüzel kişiler ile devlet organlarını bağlayıcı olmasını da dikkate almıştır (*Şahin Alpay (2)*, § 67; *Aligül Alkaya ve diğerleri (2)* [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, § 51).

31. Anayasa Mahkemesi tarafından verilen bir ihlal kararının gereklerinin yerine getirilmemesi daha önce verilen ihlalin devam ettiği anlamına gelir. Bu bakımdan Anayasa Mahkemesinin ihlal kararının gereklerinin yerine getirilmediğine ilişkin iddiaları incelemek de bireysel başvuruları incelemeye yetkili olan Anayasa Mahkemesinin görev alanına girer. Aksinin kabulü, Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanı içinde yer alan temel hak ve özgürlüklerin bireysel başvuru yolu ile etkili bir şekilde korunmasını öngören Anayasa hükümleri ile bağdaşmaz (*Aligül Alkaya ve diğerleri (2)*, § 52).

32. Somut olayda Anayasa Mahkemesi, tanık H.O.nun beyanlarının başvuru hakkında nitelikli kasten öldürme suçundan kurulan mahkûmiyet kararı bakımından *tek delil niteliğinde* olduğu, bu beyanlar ile diğer tanık M.A.C.nin ifadeleri arasında çelişki olduğu hâlde başvurucağının anılan tanığı sorgulayamamasının tanık sorgulama hakkını ihlal ettiği sonucuna varmıştır (bkz. § 13). Anayasa Mahkemesinin ihlal kararına istinaden Mahkeme

yeniden yargılama yapmış, tanık H.O.yu başvurusunun olduğu duruşmada dinlemiş ve başvuru ile müdafine anılan tanığa soru sorma imkânı tanımıştır (bkz. § 16). Bunun ötesinde Mahkeme, başvurusunun talebi üzerine tanık M.Y.yi de duruşmada hazır ederek ifadesini almıştır. M.Y. de ifadesinde, M.A.C. ile benzer şekilde başvurusunun Genç ilçesinde gerçekleştirilen saldırı sırasında olay yerinde olmadığına dair beyanda bulunmuştur.

33. Yeniden yapılan yargılama sırasında tanık H.O. önceki beyanlarının aksine nitelikli kasten öldürme suçuna konu saldırıya katılan *Harun* kod adlı kişinin başvurusu olduğu yönünde ifade vermediğini söyleyerek başvuru hakkındaki suçlayıcı ifadelerinden bu yönüyle dönmüştür. Benzer şekilde başvurusunun talebi doğrultusunda ifadesi alınan tanık M.Y. de diğer tanık M.A.C. gibi başvurusunun olay tarihinde yurt dışında olduğunu söylemiştir. Ancak bu gibi durumlarda çelişen beyanların hangisine üstünlük tanınacağına dair mahkemelerin aittir. Mahkemenin başvuru hakkındaki yargılamanın yenilenmesine konu olan önceki hükmün onaylanmasına dair kararı incelendiğinde ihlal kararının sadece nitelikli kasten öldürme suçundan kurulan hükümle ilgili olduğu belirtilerek bu hükümle sınırlı olarak yeniden yargılama yapıldığının belirtildiği, bu bağlamda tanık H.O. önceki suçlayıcı beyanlarından kısmen dönmüş ise de önceki karardan farklı ve anılan karardaki değerlendirmelere ek olarak H.O.nun benzer ifadelerinin bir kısmının müdafî huzurunda alındığı, bu ifadeler arasında İzmir’de yakalattığı kişinin (başvurusunun) *Harun* kod adlı kişi olduğunu söylediği için tanık H.O.nun önceki ifadelerine üstünlük tanındığı görülmüştür. Sonuç olarak Anayasa Mahkemesi tarafından verilen ihlalin ve hukuki sonuçlarının Mahkemece giderildiği anlaşılmıştır.

34. Diğer yandan Anayasa Mahkemesinin ihlal kararı üzerine yeniden yargılama yapılmasının yasal dayanağı 6216 sayılı Kanun’un 50. maddesidir. Yeniden yargılama kurumu, birçok özelliği itibarıyla da yargılamanın yenilenmesi kurumundan farklıdır. Bu nedenle yargılamanın yenilenmesine ilişkin 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 311 vd. maddeleri yalnızca bu kurumla çelişmediği ve mahiyetine uygun olduğu durumlarda uygulanabilir (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Aliğül Alkaya ve diğerleri* (2), § 57). Dolayısıyla Anayasa’nın 148. ve 153. maddeleri ile 6216 sayılı Kanun’un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. *Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aliğül Alkaya ve diğerleri* (2), §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu*, §§ 93-100). Somut olayda, kesinleşen ilk hükme yönelik *Sertaç Kılıçarslan* başvurusunda verilen ihlal kararı doğrultusunda Mahkeme yeniden yaptığı yargılama sonucunda 6216 sayılı Kanun’un 50. maddesi uyarınca yeni bir hüküm kurmak yerine önceki hükmün onaylandığını belirtmiş ise de (bkz. § 18) anılan kararın gerekçesi incelendiğinde yeni bir karar niteliğinde olduğu değerlendirildiğinden bu durum sonuca etkili görülmemiştir.

35. Açıklanan gerekçelerle adil yargılanma hakkının ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

B. Diğer İhlal İddiaları

36. Başvuru ayrıca kesinleşen ilk hükme yönelik *Sertaç Kılıçarslan* başvurusunda dile getirdiği ve anayasal haklarının ihlal edildiğine dair ileri sürdüğü bazı şikâyetlerini

yinelediği gibi bunun yanı sıra yeniden yapılan yargılama süreci, önceki hükmün onaylanması ve bu kararın kesinleşmesi nedeniyle adil yargılanma hakkı kapsamındaki diğer güvencelerin de ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Bir kararın kesinleşmesinden sonra ceza yargılamasının yeniden başlatılması durumunda -adil yargılanma hakkı kapsamındaki tüm güvencelerin yeniden açılma nedeni ne olursa olsun bu yargılama *bir suç isnadının belirlenmesi* ile ilgili olduğundan ve yeniden başlatılan sonraki yargılamada adil yargılanma hakkına dair güvencelerin tam olarak uygulanması gerektiğinden- başvurusunun yeniden yapılan yargılamadaki adli işlemler yönünden adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddialarına dair de değerlendirme yapılmalıdır. Bu bağlamda;

i. Anayasa Mahkemesinin *Sertaç Kılıçarslan* kararında zaman bakımından yetkisizlik, konu bakımından yetkisizlik ya da açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilen, başvurusunun suç isnadına bağlı olarak tutulduğu süre itibarıyla kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının, gözaltına alındıktan sonra psikolojik baskı altında tutulduğuna, darbedildiğine, uzun süre ormanlık alanda bekletilerek ölümler tehdit edildiğine, doktora erişim imkânı sağlanmadığına ve doktor raporlarının usulüne uygun düzenlenmediğine dair itirazları yönünden işkence ve kötü muamele yasağının, Kürt kökenli olması nedeniyle ayrımcılığa maruz kaldığına dair itirazı yönünden de ayrımcılık yasağının adil yargılanma hakkı kapsamında ileri sürüldüğü, davaya bakan mahkemenin devlet güvenlik mahkemelerinin devamı niteliğinde olduğuna, davaların birleştirilmesinin kanuni hâkim güvencesini ihlal ettiğine, temyiz aşamasında duruşma yapılmamasının sözlü yargılama hakkını ihlal ettiğine ilişkin iddialarının *Mehmet Satıcıoğlu (2)* ([1. B.], B. No: 2014/11339, 14/11/2018) ve *Mehmet Murat Dalkuş* ([1. B.], B. No: 2021/29292, 13/2/2024, §§ 8-11) kararları doğrultusunda *mükerrer başvuru olması* nedeniyle reddine karar verilmesi gerekir.

ii. Yeniden yapılan yargılama sürecine ilişkin olarak;

- Adil yargılanma hakkı kapsamında ileri sürüldüğü, savunma yapmasının Mahkeme tarafından engellenmesi nedeniyle savunma için gerekli zaman ve kolaylıklara sahip olma hakkının, bildirdiği tanıkların dinlenmemesi nedeniyle de tanık dinletme hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddialarını olağan kanun yolu olan temyiz başvurusunda dile getirmediği anlaşıldığından anılan ihlal iddialarının *Ayşe Zıraman ve Cennet Yeşilyurt* ([2. B.], B. No: 2012/403, 26/3/2013, § 17) ile *Necati Gündüz ve Recep Gündüz* ([1. B.], B. No: 2012/1027, 12/2/2013, §§ 19-23) kararları doğrultusunda *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle,

- Adil yargılanma hakkı kapsamında ileri sürüldüğü, temyiz aşamasında duruşma yapılmaması nedeniyle sözlü yargılama hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddiasının ilk derece mahkemeleri önünde duruşmalı yargılama yapıp karar verildikten sonra kanun yolu incelemesinin tarafların iddia veya savunmaları yazılı olarak alınması üzerine dosya üzerinden yapılması hâlinde adil yargılanma hakkının ihlalinden söz edilemeyeceğinden *Nevruz Bozkurt* ([1. B.], B. No: 2013/664, 17/9/2013, § 32) ve *Feyyaz Bayram* ([2. B.], B. No: 2014/7822, 16/11/2016, §§ 84-86) kararları; esasa etkili itirazlarının gerekçeli kararda karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddiasının *Abdullah Topçu* ([1. B.], B. No: 2014/8868, 19/4/2017, §§ 77, 78) ile *Mehmet Yavuz* ([1. B.], B. No: 2013/2995, 20/2/2014, §§ 49-52) kararları suçu işlediğine yönelik oluşan şüphe Mahkemece aleyhine yorumlanıp haksız olarak mahkûmiyet kararı verilmesi

nedeniyle yargılamanın sonucu itibarıyla adil olmadığına ilişkin iddiasının da *Ahmet Sağlam* ([1. B.], B. No: 2013/3351, 18/9/2013, § 42) kararı doğrultusunda *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle,

- Mahkûmiyet kararına bağlı olarak ceza infaz kurumunda bulunması nedeniyle kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddiasının da *Tahir Laçin (2)* ([2. B.], B. No: 2020/8226, 22/5/2024, §§ 38-40) kararı doğrultusunda *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

III. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Anayasa Mahkemesinin ihlal kararının gereğinin yerine getirilmediğine ilişkin iddia yönünden adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

2. Suç isnadına bağlı olarak tutma süreci itibarıyla kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının, işkence ve kötü muamele yasağının, ayrımcılık yasağının, adil yargılanma hakkı kapsamındaki kanuni hâkim güvencesinin ve sözlü yargılama hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddiaların *mükerrer başvuru olması* nedeniyle REDDİNE,

3. Diğer ihlal iddialarının *kabul edilebilirlik kriterlerini karşılamaması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Anayasa Mahkemesinin ihlal kararının gereğinin yerine getirilmediğine ilişkin iddia yönünden adil yargılanma hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

C. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 339. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca tahsil edilmesi mağduriyetine neden olacağından adli yardım talebi kabul edilen başvurunun yargılama giderlerini ödemekten TAMAMEN MUAF TUTULMASINA,

D. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 25/3/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.